

Slovenski dom

Štev. 22.

V Ljubljani, petek 27. januarja 1939.

Leto IV

Španija slavi zavzetje Barcelone

Nacionalistična vojska je včeraj v prvih popoldanskih urah vkorakala v katalonsko prestolnico med navdušenjem sestradanega prebivalstva

Salamanca, 27. januarja. o. Uradno poročilo nacionalističnega vrhovnega poveljstva pravi o včerajšnjem vkorakanju Francove vojske v Barcelono sledeče:

Včeraj jutraj je bila obkolitev Barcelone končana. Čete, ki so prodirale od Manrese čez Tar-raso, so ponoči dosegle do severozahodnega roba mesta. Dopoldne so bile izvedene vse priprave za zasedbo mesta. Rdeča vojska, kar se je ni umaknilo proti severu v zadnjih dveh dneh, ni nudila, razen manjših prask, nikakega odpora. Dopoldne so nacionalisti zasedli trdnjavo Mont Juich, kjer je bilo postavljeno barcelonsko protiletalsko topništvo. V trdnjavskih ječah so dobili veliko število ujetnikov, ki jih rdeči niso utegnili vleči s seboj. Ob 12 je vrhovno poveljstvo nacionalistične vojske zapovedalo, naj začne čete korakati v Barcelono. Odpora ni bilo nikjer.

Dve uri pozneje so nacionalistične čete še zmerom triumfalno korakale po barcelonskih ulicah, med frenetičnim vzklikanjem množice. Z vseh oken in balkonov so visele bele in nacionalistične zastave. Ljudje so peli falangistske in domoljubne pesmi. Čete so počasi krenile na prostrani katalonski trg, kjer je bil v hotelu Colon sedež rdečega generalnega štaba. Množica, ki je tvorila špalir povsod, koder je korakala vojska, je prebela vojaške vrste in začela vojake poljubljati. Ko se je prikazala konjenica, so ljudje začeli poljubljati konje, ker niso mogli priti do konjenikov. Ko so čete korakale pod slavalokom, zgrajenim za mednarodno razstavo leta 1888, je prišlo do ganljivih in pretresljivih prizorov. Vojaki so peli grenadirsko koračnico, množica pa je neprestano vzklikala Francu.

Delo je bilo povsod takoj ustavljeno, zvonili so zvonovi, ljudstvo pa je navdušeno vzklikalo po ulicah in poto. Ljudje so se med seboj veselo pozdravljali, kakor bi hoteli izraziti svoje veselje presenečenja, da je Barcelona padla še dan prej kakor so mislili.

Nacionalistično bojno brodovje je priplulo v barcelonsko pristanišče. Pristanišče je bilo vse v nacionalističnih zastavah. Nad mestom so letala nacionalistična letala in delala vratolomne akrobacije.

Ob 16.30 so v barcelonskem radiu govorili poveljniki Francovih armad: generali Solcaga, Sanchez, Moreardo in Yague. To je bila prva nacionalistična oddaja barcelonskega radija, ki je dopoldne oddal še zadnje poročilo bežečih rdečih voditeljev o tem, da se bo Barcelona branila do zadnje kaplje krvi in da bo treba vsako hišo posebej zavzeti. General Yague je sprejel tuje častnike, ki so kot edini civilisti smeli prisostvovati vходу Francove vojske v mesto in jim izjavili:

»Katalonija je zdaj končno in veljavno naša. Njeni središči Taragono in Barcelono smo zasedli v manj kakor v petnajstih dneh. Zasedba Barcelone pomeni začetek konca rdeče Španije.«

V mestu so vso noč trajale slovesnosti in navdušene manifestacije osvobojenega prebivalstva, ki je vzklikalo nacionalistični Španiji, generalu Francu, Italiji in drugim Francovim zaveznikom. Nacionalistične oblasti so zaprle vse dohode in izhode iz mesta, da bi preprečile beg iz Barcelone ali pa dohod v mesto vsem neželjenim in kompromitiranim ljudem.

General Franco bo prišel v Barcelono danes popoldne ali jutri dopoldne, ko bo v mestu red popolnoma vzpostavljen. Mesto in nacionalistična vojska mu bosta priredila slovesen sprejem. Z zavzetjem Barcelone je Franco dosegel v državljanski vojni največjo zmago. Hkrati je zasedba tega mesta eden najpomembnejših dogodkov v vojni zgodovini Evrope, ki ne pomeni, da bi bil kdaj kak poveljnik z bojem osvojil katero milijonsko veliko mesto.

Vest o zavzetju Barcelone se je razširila z veliko naglico po vsej Španiji. Že ob 14 so zvedeli za padeč Barcelono po vseh večjih mestih nacionalistične Španije in je ta novica izvala nepopisno navdušenje. Po vseh mestih se je ljudstvo zbiralo v sprejeme, v katerih so nosili zastave. Zastave so vpirale tudi po vseh hišah. S cerkvenih zvonikov pa so se oglašili zvonovi.

Vse nacionalistične radijske postaje so prenašale sredi ob 20 veliko manifestacijo, ki je bila v Zaragozi ob osvoboditvi Barcelone. Minister za notranje zadeve je imel govor, v katerem je na-

glasil voljo mlade nacionalistične Španije, da definitivno očisti špansko zemljo od moskovskih plačancev in izdajalcev. Tujina, ki je zavzemala sedaj sovražno stališče do nacionalne Španije, mora vzeti zdaj na znanje zmago nacionalistov. Manifestacije so se končale z burnimi ovacijami generalu Francu.

Po vesteh nacionalističnega poveljstva je ostala Barcelona neporušena. Danes so začeli obnavljati električno napeljavno. Telefon je začel spet delovati. Po ulicah so nalepljeni razglesi generala Davile o priključitvi Katalonije k nacionalni

bojno ladjo ter se z njo odpeljal iz republikanske Španije.

Med znanimi osebnostmi, ki so danes prestopile špansko mejo ter dopotovale v Francijo, je tudi bivši predsednik španske vlade Largo Caballero. Predsednik katalonske republike Companys in več članov španske republikanske vlade je za zdaj v bližini Figueres.

Gosta megla pokriva gorske vrhove na francosko-španski meji. Med Figuerasom in francoskim Perpignanom traja še zmerom živahen promet. Po poizvedbah polnikov, ki prihajajo iz Španije, spravljajo begunce v posebna taborišča ob meji. V teh taboriščih žive predvsem ženske, otroci in stari.

Častniki, ki prihajajo iz španskih krajev, prinašajo podatke o zadnjih urah republikanske Barcelone. Kakor trdijo novinarji, republikanska vojska ne bo dajala resnega odpora več kot mesec dni, ker je brez topov in streliva ter brez hrane. Dve glavni cesti, ki vodita v severozahodno smer, sta bili danes polni vojaških tovornih avtomobilov z begunci, ki jih prevažajo v Geronu in Figueras. Begunci so v zelo težkem položaju. Spija pod drevmi navzlic neprestanemu dežju.

Beg rdečih oblastnikov v Francijo

Francova vojska prodira na sever od Barcelone

Perpignan, 27. jan. o. Rdeča armada se umika po obalni cesti iz Barcelone proti Geroni in Figueri ter dalje proti francoski meji. Nacionalisti so takoj včeraj začeli napredovati proti severu ter so osvojili nekaj manjših pristanišč severno od Barcelone, med njimi Badalona.

Rdeči voditelji, ki so prvi zapustili Barcelono, so razpršeni po raznih krajih blizu francoske meje, da bodo lahko ob prvi sili takoj šli čez mejo. O kaki barcelonski rdeči vladi ni več nobenega govora, ker sta predsednik vlade Negrin in zunanji minister Alvarez del Vayo včeraj že pobegnili v Francijo. Tja je pred tremi dnevi prišel tudi predsednik španske republike Manuel Azana s štirimi tajniki. Po poročilu nacionalističnih oblasti, ki so dobile podatke v Barceloni, je Azana odpeljal s seboj 60 kg zlata v palicah, 30 kg dragih kamnov in nakita, kar so ga naropali ob zadnjih nasiljih v prestolnici Azana bo v Franciji gost socialističnega voditelja Bluma na enem njegovih gradov.

Iz Madrida poročajo, da se je francosko veleposlaništvo iz Barcelone preselilo v Figueras. Angleški veleposlanik pa se je vkrcal na angleško

Odločilna seja francoske poslanske zbornice je z zaupnico vladi po govoru zunanjega ministra sklenila:

Francija ne bo pomagala rdeči Španiji

Pariz, 27. januarja. o. Francoski zunanji minister Bonnet je sinoči imel dolgo napovedani govor o francoski zunanji politiki. Z njim je čakal tako dolgo zaradi tega, da je prej padla Barcelona, zaradi česar je bilo Daladierovi vladi stališče olajšano do levičarskih strank, ki so zahtevale oborožen poseg v špansko vojno. Bonnet je v svojem govoru dokazoval, da si Francija prizadeva, da bi uredila svoje odnose z Italijo, ne bo pa odstopila niti kosa svojega ozemlja ne v Evropi, ne izven nje. Najvažnejši del njegovega govora je veljal Španiji. Glede te je dejal, da se Francija ne bo vmešavala v španske posle, ker je že za Španijo dovolj storila s tem, da je sprejela 11.000 njenih beguncem in ji poslala žita za 40 milijonov frankov. Ne bo pa dovolila, da bi kdorkoli čez Španijo ogražal Francijo. Italija mora iz Španije umakniti po vojni vse svoje čete in orožje. Glede tega sta Anglija in Francija soglasni. Francija je pripravljena privoliti v sklicanje mednarodne konference, ki naj bi uredila vsa sporna vprašanja. Kdor pa bi računal na njeno slabost, se bo zmotil, zakaj Francija bo znala kakor en mož braniti svoje življenjske koristi.

Za njim je govoril komunist Dulos in vodja socialistov Blum, ki sta se zavzemala za vojno v Španiji. Nato je spregovoril predsednik vlade Daladier. Dejal je, da mora biti Francija složna ne samo zaradi vlade, temveč tudi zaradi same države. Potrebno je, da vsi oni, ki nosijo odgovornost v imenu Francije, morajo imeti dovolj ugleda in oblasti. Dalje je Daladier izjavil, da je prišast misli o splošni konferenci, če bi do nje prišlo v slogi in dobri volji. Tako konferenco predlaga Francija iz vsega srca.

Predsednik vlade je za tem poudaril prijateljstvo med Francijo in Anglijo in zatrdil, da bo Francija ostala zvesta vsem svojim dosedanjim pogodbam. Nato pa je dobesečno dejal: »Jaz sam sem se boril poleg italijanskih vojakov ter sem imel priliko oceniti njihovo hrabrost. Francija ne more trpeti, da bi bila ogrožena varnost njenih kolonialnih poti in tudi ne bo trpela kakšne kršitve svojega ozemlja ter svojega kolonialnega cesarstva.« (Razen komunistov in enega dela socialistov so vsi navzoči poslanci navdušeno odobraval Daladierov govor.) Pri glasovanju o zaupnici je bilo za zaupnico 360 glasov, proti njej 234.

Vesti 27. januarja

O nedavnih vladnih spremembah v Turčiji pišejo angleški listi, da je padeč bivšega predsednika Džalal Bajarja povzročilo nekaj finančnih škandalov, v katere so zapleteni vsi ravnatelji velikih carigraskih bank, ki so osebni prijatelji bivšega predsednika. Ti prijatelji so se na debelo bavili s tihotapstvom letal in orožja za rdečo Španijo. Tudi ti so morali odstopiti z vseh vodilnih mest.

Nemci na Češkoslovaškem bodo smeli po posebni uredbi osrednje vlade nositi znamenje kljukastega križa.

Češkoslovaški zunanji minister Chvalkovski je na seji edinstvene stranke govoril, da mora ČSR začeti zdaj s stodoletno stvarno politiko. Prilagoditi se mora nemški politiki. Če bi se vrnila na stara pota, bi to pomenilo pogubo.

Posebno državno podtajništvo za tujski promet bodo ustanovili pri nemški vladi.

Velike slovesnosti zaradi padea Barcelone so bile včeraj v Rimu, kjer je Mussolini govoril ogromni množici prebivalcev na Beneškem trgu in poveljeval hrabrost prostovoljcev.

Obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Varšavi ne bo prinesel nikakih senzacionalnih posledic, marveč je služil samo osebnemu spoznavanju s poljskimi voditelji, pišejo nemški listi.

Pri nedeljskih volitvah za ukrajinski narodni zbor bo nastopila ena sama lista, na kateri kandidirajo kandidati češke, nemške in madžarske manjšine.

Predsednik italijanske Akademije in voditelj turistične umetniške šole v Marnetti se bo danes pripeljal v Belgrad, kjer bo imel med razstavo italijanske knjige predavanje o italijanski kulturi.

Poveljnik francoskega vojnega brodovja admiral Darlan je danes nastopil svoje nadzorstveno potovanje po severni Afriki.

Odkritja o nasilniških zarotah v Romuniji

Člani bivše Železne garde so se pripravljali na veliko akcijo z atentati, peklenjskimi stroji in umori

Bukarešta, 27. jan. m. Policija je v nekem bukaškem predmestju odkrila skrivno delavnico, v kateri so člani bivše »Železne garde« izdelovali peklenjske stroje, bombe in metalec ognja. Do odkritja je prišlo zaradi eksplozije v tem poslopju, pri čemer je bil ubit nek dijak. Njegovih sodelavcev policija dalj časa ni mogla izslediti, končno pa se ji je le posrečilo ugotoviti, da je v tej teroristični akciji sodeloval tudi poročnik Nikolaj Dimitrescu, ki je istega dne, ko je nastala eksplozija v omenjenem stanovanju, neznankam pobegnil ter ni več prišel v službo.

Včeraj je policija končno odkrila še drugo skrivno delavnico, v kateri so izdelovali tudi peklenjske stroje, bombe in metalec ognja. Vse to je izdeloval Dimitrescu pod imenom inž. Matea Josifescu. Bil je prej v službi vojnega arzenala ter je tako prav lahko dobavljal ves material za izdelavo razstrelivnih strojev. Policija je poročnika Dimitresca takoj zasilila. Dimitrescu je podal obširno poročilo o svojem delovanju in delovanju svojih prijateljev. Po zaslišanju so Dimitresca zaprli, a se je ta v zaporu obesil, kar je bilo pričakovano... Policijske oblasti so ugotovile, da je bilo v

drugi delavnici izdelanih 11 priprav za metanje ognja z vsebino 10 do 16 litrov. Metalec plamena so izdelali po vseh pravilih najmoderneje tehnike. Oblasti so nato našle še več bomb in peklenjskih strojev. Metalec plamena in drugo orožje je zarotniška družba že razposlala med svoje pristase. Policiji se je do zdaj posrečilo najti pet takšnih aparatov. V zvezi s to najdbo je policija zaprla 15 ljudi, med katerimi je tudi več uglednih bukaških meščanov, tako na primer odvetnik Dimitri Dimitrescu. Po veliki večini pa so to bili sami dijaki. Zatrjujejo, da so imeli namen prihodnje dni zažgati več javnih poslopj in naprav v Bukarešti ter pripraviti več atentatov. Tako so nameravali predvsem pognati v zrak pošto, telefonsko in električno centralo. Romunski politični krogi po aretaciji poročnika Dimitresca mislijo, da je v tej družbi sodelovalo tudi več članov romunske vojske, v kateri ima bivša »Železna garda« po Codreanovem umoru še več pristav, kakor jih je imela prej.

Morilka nerojenih življenj strogo obsojena

Celje, 27. januarja.

Danes dopoldne je bila pred celjskim okrožnim sodiščem razprava proti Mariji Ramsak, katero je državni tožilec obtožil, da je izvršila več nedovoljenih posegov v nerojena življenja. Prva razprava proti njej je bila že lani 26. julija, ko so se pred sodiščem zagovarjali Ramsakova ter Stoplovšek Neža in Zekar Anton zaradi prestopka po § 172 kazenskega zakonika. Sodišče je druga dva obsodilo zaradi odprave plodu vsakega na tri mesece zapor, Ramsakovo pa je oprostil, ker se ni moglo prepričati o njeni krivdi. Državni tožilec pa se je proti tej sodbi pritožil na Stal sedmorice, ki je pritožbi ustrelel, razveljavil prvo sodbo in odredil ponovno razpravo. Tako je bila danes Ramsakova obsojena zaradi prestopka po § 172 na dve leti rožbe in na izgubo častnih državljanskih pravic za tri leta. Kazen je sodišče odmerilo zato tako strogo, ker je bila Ramsakova že 24 krat predkaznovana, med tem že štirikrat zaradi odprave plodu.

Vremensko poročilo

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSZ in SPD od danes:

Krankska gora — Erjavčeva koča na Vršču: —2, sneži, 15 cm pršica na 55 cm podlage.

Radovljica: 0, sneži, 10 cm snega.

Dom na Komni: —4, sneži, 20 cm pršica na 120 cm podlage.

Vogel: —5, drobno mede, 15 cm pršica na 115 podlage.

Krvavec: —4, sneži, 20 cm pršica na 100 cm podlage.

Velika Planina: —3, 15 cm pršica na 45 cm podlage.

Koča pri Sv. treh Kraljih: —2, drobno mede, 10 cm pršica na 50 cm podlage.

Češkoslovaška vlada bo danes uradno priznala špansko nacionalistično državo.

Poljski znanstveni profesor Weigl, ki je odkril cepivo proti tifusu, bo te dni odpotoval v Abe-sinijo, kamor ga je povabila italijanska vlada na znanstveno raziskovanje.

Na prihodnji seji angleške poslanske zbornice v tork bo predsednik vlade govoril o svojem obisku v Rimu in o španskem vprašanju.

Zaradi padea Barcelone je nastalo veliko razburjenje na newyorški borzi, ker so zlasti Judje spekulirali na to, da bodo rdeči Barcelono obdržali in še trgovali z Ameriko.

Jutri premiera največjega filma sedanosti

Robin Hood

Izdelan v naravnih barvah. Stroški filma so znašali nad 2 milijona dolarjev, izdelava je trajala nad 1 leto. Nastopi 5000 statistik, v glavnih vlogah Errol Flynn in Haviland. Robin Hood je največji umotvor v kinematografiji. Zanimanje za ta film je največje, bilo v Londonu, Parizu, kakor tudi v Beogradu in Zagrebu.

Torej pozor!

Jutri premiera v KINO MATICA

Proračun mariborske mestne občine 62,278.440 dinarjev

Maribor, 26. januarja.

Mariborski mestni svet je izvršil nocoj svojo najvažnejšo nalogo — prejel je novi proračun za leto 1939/40. Seja je potekla tako, kakor so potekale vse te seje v zadnjih treh letih, odkar »vlada« na občini sedanji občinski svet — v največjem soglasju, pa tudi v veliki stvarnosti. Pokazalo se je, da so vse številke, ki jih je predložil mestni finančni referat ravnatelj Hrastelj v svojem eksponatu, natančno preštudirane in tako priročne, da jih res ni mogoče izpreminjati, videlo pa se je tudi, da so se vsi občinski svetniki z veliko resnostjo posvetili svoji nalogi ter se zavajajo svoje odgovornosti.

Izbrano poročilo o proračunu in o nalogah, ki jih izvršuje z njim mariborska mestna občina, je podal finančni referat Hrastelj. Njegov referat so sprejeli mestni svetniki z velikim odobravanjem. Zahvalil se mu je za njegovo veliko delo, ki ga izvršuje sedaj že tri in pol leta v mestnem svetu, župan dr. Juvan, ki je nato opozarjal na izredno delo, ki ga vrši sedanje mestno zastopstvo že tri in pol leta. Vidi se, da ima občinski svet srečno roko — kar vidijo vsi meščani že na zunanem licu mesta. Še nikoli se ni za Maribor toliko naredilo kakor v teh zadnjih treh in pol letih. Veliko delo pa se je izvršilo tudi v notranji organizaciji. Predvsem so se spravila vsa mestna podjetja v aktiven položaj; med njimi tudi avtobusno podjetje, ki je pred tremi leti še letno izkazovalo 800.000 din izgube, lani pa je bilo že aktivno. Uredil se je tudi položaj uradništva in delavstva, ki ima sedaj primerne plače. Letos se bo uredilo še vprašanje pokojninskega sklada za nastavlence in delavstvo mestnih podjetij, ki bo dobivalo od mestne občine lepše pokojnine kakor bi mu jih nudil Pokojninski zavod. Naglašal je na koncu, da se na magistratu ne vodi nobena strankarska politika, temveč politika dobrega in pametnega gospodarstva v dobrobit mariborskih meščanov.

Sledila je specijalna debata ter so bile sprejete posamezne partije z naslednjimi izdatki: Za osebne izdatke se je določilo 7.820.360, za materialne izdatke pa skupno 54.458.000 din. Materialni izdatki se delijo: Splošna mestna uprava 2.933.840 din, osebna in imovinska varnost 761.670 dinarjev, finančna stroka 8.181.810 din, gradbena stroka 1.485.980, zdravstvo 2.315.100 din, socialno skrbstvo 4.573.490, šolstvo 1.443.860 din, znanost in prosveta 293.400 din, obrt, trgovina in turizem 270.000 din, mestni veterinarski sklad 166.000, razno 550.000 din in Mestna podjetja 31.422.930 din. Skupno znašajo vsi izdatki 62.278.440 din.

Dohodki

Splošna mestna uprava 43.590.000 din, mestne davščine 19.169.030 din, finančna stroka 5.542.410 din, gradbena stroka 652.000 din, socialno skrbstvo 60.000, mestni veterinarski sklad 166.000 din, razno 1.750.000 din, Mestna podjetja 34.861.810 din.

Posebej se je obravnavala regulacijski sklad, ki predvideva 1.600.000 din dohodkov in toliko izdatkov ter ustanove s 6107 din dohodkov in 9059 dinarjev izdatkov.

Vse postavke so bile v specijalni debati brez ugovora soglasno sprejete.

Socijalno poslanstvo mestne občine

Občina se zaveda svoje socialne dolžnosti ter jo v polnem obsegu tudi vrši. 4.537.490 din za socialne naloge Maribora, za siromake in deca — to je vsekakor ogromna vsota, ki je celo za 281.720 din višja kakor je bila lanska. Vse občinske doklade, ki jih plačajo mariborski davkoplačevalci, vržejo komaj 8.424.000 din, tedaj za dober milijon manj kakor pa izda mesto samo za socialne potrebe. K temu pa je treba prišteti še 850.000 din za podpiranje brezposelnih, ki jih prinese posebna 10 odstotna socialna doklada, potem 412.000 din, ki jih doplačuje občina za delavsko kolonijo, kjer ima 147 delavskih družin svojo lastno streho! K socialnim izdatkom lahko pristajemo še posebej pokojninski sklad za delavstvo in nameščenstvo, ki ni pragmatično. Ta sklad bo sedaj organiziran ter bo vsem občinskim uslužbencem jamčil preskrbljeno

starost! Mariborsko mesto se lahko upravičeno ponaša, da žrtvuje največ med vsemi jugoslovanskimi mesti v socialne svrhe.

Kulturno poslanstvo

Zneski, ki so v rednem proračunu namenjeni za splošno izobrazbo, za znanost in umetnost, na videz niso veliki. Če pa pogledamo nekoliko v druge postavke, vidimo, da daje mestna občina kot izreden izdelek za ureditev muzeja en milijon dinarjev, za povečanje prostorov študijske knjižnice 400.000 din, za Vesno 350.000 din. To je velika

Ljubljana od včeraj do danes

Ljubljana, 27. januarja.

Sneg je včeraj dopoldne le nekoliko stršil, nazadnje pa se je sam ustrašil juga in se prelevil v rosne kapljice. Čez dan je prišlo, zvečer pa se je dež malo bolj opogumil. Davi je spet rosilo in temperatura se je dvignila. Od včeraj do danes so spet nekoliko narasle vode, ki so zadnja dva dneva bile še nekoliko upadle. Kakor vse kaže, se bomo letos poslovili od zelenega januarja.

Letos več kakor lani ob tem času

Na reševalni postaji so nam povedali, da so letos že presegli lanko končno januarsko številko v prevozi, čeprav do kraja meseca manjka še celih pet dni. Lani so 31. januarja zaznamovali 399 prevozov, letos pa jih imajo že do sedaj registriranih 408. Letošnje leto se je v tem pogledu tedaj kaj uspešno vpeljalo.

Od včeraj do danes so reševalci vozili trinajstkrat. Med pacienti so imeli tudi ponesrečenca. Sedemindvajsetletni kmetik Janez Bergant, ki stanuje na Zgornji Dobrovi št. 33, doma pa je iz Podnarta, je imel na Jesenicah opravo na prog. Tedaj pa je privozil vlak in ga podrl. Včeraj ob desetih zvečer so ga z glavnega kolodvora prepeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer so ga zdravniki naglo operirali. O nesreči bomo napisali še kaj na drugem mestu.

Dolgo ni maral za ključ

Pred kratkim je ljubljanska policija prejela prenosno spretne in nevarnega moža, ki kar ni in ni maral ključev. Brez njih je na drugačen, ne posebno pravičen način hodil v prostore, kjer prav gotovo (vsaj ob »ordinacijskih« urah, ki se jih je trdovratno držal) ni imel prav ničesar iskati.

Štiridesetletni Meglič Gabrijel je doma iz Predoselj. Mož ima na tatvinah in vlomih kaj pisano preteklost. Kaznovan je bil že najmanj dvajsetkrat, večkrat pa je bil tudi že izgnan iz našega mesta. Toda Ljubljana menda zanj predstavlja neizčrpen zlati rudnik, saj se neprestano vrača vanj. Pred nekaj dnevi je spet snukal po »rajonu« okrog Smartinske, Bohoričeve in Jegličeve ceste. Presneto je bil »priden«; kar štirikrat je v eni noči vlomil. Prihodnjo noč pa se je še bolj gnil. Šestkrat je vlomil v Bohoričevi ulici v razne lokale! Ne stanovanec, ne posov čuvajev, ne stražnikov in detektivov ni vzel za mar. Delal je naglo skoraj kakor Cezar (seveda Meglič v vlomilski stroki): vlomil je, odnesel in prodal. Pokazal pa je tudi dober tek; seveda, pri takem »delu« clovek naglo postane lačen! Če je bilo kaj dobrega za pod zob, je brž pojedel. Ali za njim je go oprezoval mož pravice. Detektiv Križman se mu je prilepil za pete. Potuhtal je, da je Meglič švignil v Mostah v neko hišo. Brž je stopil do stražnika, ki ga je naprosil, naj se postavi pod okno, če bi Meglič slučajno poskušal uti skozi okno. Križman pa je klub vsemu temu imel še sitnosti. Je že tako, nekateri ljudje se sami sebi nočejo dobro! Detektiv je na primer moral v hišo, v kateri se je mudil vlomilec, vdreti celo z revolverjem v roki, saj mu je gospodar branil vstop, češ da pri njem prav gotovo ni nikakršnega vlomilca! Na mizi pa so stali ostanki dobre jedi; sama kurja »prata«, ki jo je bil pobasal Meglič pri zadnji tatvini, je vabljivo

kulturna žrtev, ki jo doprinaša Maribor slovenskemu narodu in svoji jugoslovanski domovini.

Javna dela

se v tem proračunu prvič delijo. V rednem proračunu so izdatki za vzdrževanje cest, kanalov, hodnikov itd., v regulacijskem skladu pa sredstva za nove naprave. Za redna javna dela, predvsem za tlakovanje cest je predvidenih 1.485.000 din, za nove ceste pa 1.600.000 din. Obetata pa se predvsem dve veliki javni deli — nova tržnica in pa nov most v Melju. V teku leta se bodo predložili načrti za novo tržnico in treba bo najti sredstva v ta namen. Stroškov bo predvidoma 8 do 10 milijonov din. Nov most pa je predvsem skrb države in banovine, vendar bo tudi mestna občina doprinesla svoj delež.

Občinski davki

Kljub raznim novim izdatkom je proračun uravnotežen tako, da ni bilo treba zvišati nobenih občinskih davščin, taks in uvoznin. Edino uvoznina na koks je zvišana, to pa zaradi tega, da se zaščiti produkcija mestne plinarne, ki bo z novo komorno pečo producirala dovolj kokska najboljše kvalitete, da ga ne bo treba uvažati od drugod. Vse mestne davščine in takse pa krijejo le 30% proračuna, ostalih 70% pa si mora mestna občina preskrbeti drugod, predvsem pri mestnih podjetjih, ki sama dajejo 56% vseh dohodkov.

Bratovičina dolgih prstov

je v zadnjem času v Ljubljani sploh dobila precej novih članov. Toda tega imenitnega »kolegijske« naša policija ne gleda s prav nič prijaznimi očmi. Zlatira jo, kar se le da. Vsak dan jo nekoliko okrnji.

Pri gostilničarju Turku v Strelški ulici so pred dnevi »udje« bratovičine ukradli blaga in gotovine v skupni vrednosti za približno 6000 din. Policija je prejela dva »obiskovalca« ter ju postavila pred dokaz.

V trdi noči sta dva »zizmikavca« poskušala vlomiti v trafiko ubogega trafikanta na Vidovdarski cesti. Če bi jima vlom uspel, bi bil revež ob vse imetje. Toda policija je posegla vmes. Enega je brž zadržala za vratnik, drugega, ki je ušel, pa še pridno išče, da ga bo naučila kojih molitvic.

V blagajno Franca Saneina, ki je lastnik lučnice v Linhartovi ulici št. 35, so poskušali priti vlomilci s svojimi nemarnimi prsti. Bili pa so prepoznani. Kljub temu pa je Sanein oškodovan za približno 1400 dinarjev, ker je bila pri vrtanju poškodovana blagajna.

Na dvorišču neke hiše na Friškovec so včeraj jutraj zagledali veliko balo morske trave, kakršno rabijo tapetniki. Na njej je bila znamka »Sapee Maroc«. Kakor vse kaže, je bila ukradena. Lastnik naj se zgloši na policijo.

Iz stanovanja višjega železniškega svetnika Antona Paliga je te dni izginila starinska zlata

Celjski bolnišnici - oddelek za jetične!

Zanimive ugotovitve z občnega zbora Protijetične lige

Celje, 26. jan.

V novo prenovljeni sejni dvorani mestnega poglavarstva je bil danes zvečer 9. redni letni občni zbor Protituberkulozne lige v Celju. Občnega zbora se je udeležilo poleg številnih odbornikov tudi veliko število članov in drugih, ki se zanimajo za protijetično borbo v celjskem in drugih okrajih, ki spadajo v področje Protituberkulozne lige v Celju. Zborovanje je vodil dolgoletni zaslužni predsednik PL g. Zdošek Bogomir. Po pozdravu narodnega poslanca Alojzija Miheličica je v kratkem govoru podal jedrnat poročilo o delu PL ter izrekel posebno zahvalo Protituberkuloznemu dispanzerju, zlasti njegovemu vodji g. dr. Ivču za požrtvovalno delo, izrekal pa je zahvalo tudi celjski mestni občini, ki je prav lepo podprla Ligo. Prezrl tudi ni zastopnikov tiska, katerim se je zahvalil za vso naklonjenost. Nato je poročal o delu upravnega odbora, ki je za gradnjo oddelka za jetične bolnike v celjski bolnišnici vložil 100.000 dinarjev ter naprosil banko upravo, da čimprej prične z gradnjo prepotrebne oddelka za jetične.

Na posebni seji Lige so celjski zdravniki predložili program

zdravstvene pelietke za Celje.

Ta predvideva oddelek za jetične z najmanj 60 posteljami v celjski bolnišnici, nujno zgrajitev posebnega ambulatorija za OUZD v Celju, končno ureditev Počitniškega doma pod Tovstom do meje, ki ga Celje potrebuje, Otroški dom pri Mestnem zavetišču v Medlogu, gozdno šolo in Dnevno zavetišče za tuberkulozne bolnike. Poleg vseh teh važnosti obsega ta pelietka še popolnoma novo preureditev higienskih naprav v Celju ter tudi socialnega skrbstva, gradnje delavskih stanovanj, ukrepe proti alkoholizmu itd.

Za predsednika je bil izvoljen g. Zdošek Bogomir s starim odborom, izzvezni g. Logarjeva, ki je težje bolna. Na njeno mesto je bila izvoljena gospa dr. Hočvarjeva in tudi zaščitna sestra v Zdravstvenem domu. Tudi delegata za glavno skupščino sta ostala kot lanske leto. Pri slučajnostih je bil sprejet predlog, da se za fond PL da v bodoče 10.000 din, kar so vsi odobrili.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»Prehitro, mnogo prehitro, Pujol,« ga je rotil Antonio. Tudi on je bil zdaj bled kot kreda. Berlina je zavozila tik ob robu. Sprednja konja sta zavila na ovinek. Skušal je z zavornami ustaviti voz. Omahoval je že in moči so ga zapuščale. Zadnje kolo je zaplesalo nad prepadom. En sam trenutek je obviselo v zraku. Dober sunek, in berlina je bila čez. Z eno roko je držal zavoro, v drugi je tiščal jermen in gledal sebi čez ramo, kako je kočija držala po strmini navzdol. »Maček« je vozil stojč. Ni pričakoval, da bo berlina tako naglo pridrla izza vogala, pa je udaril po konjih. Nameraval je berlino pri notranjem ovinku opaziti in jo pahniti v prepad. Zdelo se mu je, da bo šlo vse to gladko, toda zdaj bi morala kočija, da bi dohitela berlino na pravem mestu, zdirjati po strmini griča. Veliko hitreje, kakor je menil don Luis. Peketanje štiri in dvajsetih kopit je v Antonijevih ušesih prevpilo bobnenje vodnega slapa. Pogledal je tja — zakričal — iztrgal soro in z vso močjo potegnil zavoro. Skoraj bi se bil prevrnil naprej.

Med vozom in konji, ki so v divjem diru drveli po cesti in vlekli za seboj vprego, je zazijala vrzel. Skozi to vrzel med konji in berlino je strmoglavila ogromna črna kočija s šestimi konji vred v megleno brezdnost. Berlina pa je obstala na mestu. Kočija se je v krogu prekopincila. »Maček« je še vedno poskušal ustaviti. Mezge spredaj je obrnil, toda kočija je pritisnila z vso silo, oplazila vse tri vprege in jih pomedla s ceste.

Ti kratki trenutki so se vlekli v neskončnost. »Maček« je še kar stal, ko so strmoglavili v globino. Zadnje, kar je Antonio videl, sta bila mezza, ki sta se vedno skušala dirjati. Z nogami sta lovila cesto. Njuna odprta penasta gobca, beli zobje in preplašene oči — vse to je utonilo za robom. Nekaj strašnega so bili zanj ti živalski gobei...

Iz brezdnosti ni bilo slišati glasu. Šele čez nekaj sekund je Antonio prav za prav občutil, da čaka iz globine napeto kričev, ki naj bi jih najl nikdar ne slišal.

Nazadnje pa se je dvignil s kozla ter pogledal okrog sebe. Šele zdaj je spoznal, da je pomenila ta nakana — smrt. Prepričan je bil, da sta don Luis in Fides spodaj v globini Saltine. Ni se razveselil, pa tudi žalosten ni bil. Zavedal se ni nobene krivde.

Spodaj na cesti se je Pujol ukvarjal s konji ter jih nato privedel nazaj. Bili so prej tako zagnani, da jih je šele čez čas mogel ustaviti. Antonio je zlezal s kozla.

»Vincenc...«

V tem trenutku je zaslišal nekoga, ki se je na ves glas smejal. Bila je to Fides Palcoogus. Z don Luisom sta stala na griču in gledala na berlino. Sancho je sedel ob don Luisovih nogah in se gugal sem in tja. Njegov gospodar mu je položil roko na glavo.

Zenski smeh je strahovito odmeval med skalnatimi pečnami amfiteatra.

Za Fides je bil ta strahoviti padec nekaj neznansko smešnega. Don Luisov načrt je bil vendar tako lepo pripravljen. In »Maček« je bil tudi prepričan, da se bo vsa stvar dobro iztekla. Usoda je posegla vmes, kočije ni bilo več nikjer — oni pa so stali zdaj tu. Pujol je podil konje kot norec po cesti navzdol. Berlina brez konj — le Antonio je sedel na njej — je bila tako uboga in je stala tam, ne da bi si mogla pomagati. Kako zelo je moral biti »Maček« presečen — ta mali domišljavi idiot. Huh! — S konji in kočijo vred je šel k vragu. Morala se je nasloniti na skalo, da se je umirila. Bilo ji je žal, da je don Luis izgubil igro, obenem pa je bila srečna, ker je to igro dobil Antonio. Tako različna čustva so morala končati le v smehu ali pa v jok. Saj bi se kmalu zadušila.

»Moja safijanasta beležnica je uničena,« je žalostno vzdihnil don Luis.

Fides pa se je smejala, kakor navil stroj.

»Taissez-vous,« je zagodnjel don Luis čez nekaj časa. Njeno napol histerično vedenje ga je ugnalo. »Sancho je izgubil svojega sina. Njegova družina je že od nekdaj služila mojemu rodu.«

»Ali je res mrtev?« je spraševal Sancho samega sebe in se opotekel proti reki, kakor da ne more verjeti.

»Z bitem bom šel nad vas, madame,« je ježno dejal don Luis.

»Saj biča tudi ni več,« se je spet zakrohotal Fides.

In res ga ni bilo. Kočija z bitem vred je šla k vragu, da, izgubljena je bila! Šele zdaj se je dobobra zavedel.

»Sancho, prinesi mi palico,« je kričal don Luis.

»Tu je samo kamenje, senjor. Samo drobno kamenje,« je odgovoril Sancho. Ih!tel je in dvignil polno pest peska.

»Hudič naj vzame vse skupaj,« se je pridušil don Luis in se še sam zakrohotal. Kočija je bila izgubljena, Fides in on sam pa sta ostala še pri življenju. Smejati sta se začela oba skupaj.

»Ti si menda mislila, da bom tako neumen, da bom sam sedel v kočijo?« je vprašal don Luis in jo skoraj z nekakim sočutjem prijel za roko.

»Ne, ne,« je odgovorila, »tega nisem nikdar mislila. Nisem se vam smejala.«

»To vem, pač pa tej čudni komediji,« se je pomiril don Luis.

»Da, da, včasih res ne gre vse kot po maslu.«

Pritrdila je.

Videla sta, kako je Pujol spet napregal berlino.

»Ni napačno,« je moral priznati don Luis.

»Odlično,« je še pristavila Fides.

»Da, res odlično,« je potrdil don Luis.

Antonio je pobral klobuk s tal. Trenutek se je še pomišljal, preden ga je dal na glavo. Pomahal je z njim proti hribu, nato pa pokazal na svoj voz.

»Bi te veselilo prisesti v tistole stvar?« je vprašal don Luis Fides.

»Na vse zadnje že — končno.«

»Ne,« je odvrnila kratko.

Don Luis je snel svoj klobuk z glave in se priklonil v zahvalo.

Antonio je vrnil poklon, pokrli klobuk in stopil v dolino.

»Stvar je zdaj končana,« je dejal don Luis. »Toda sam vrag vé, kako bomo mi prišli s hribov v dolino.«

Spodaj pa sta videla berlino, kako se je ob skalnatem previsu spuščala vedno nižje.

Šele ko je spet sedel v vozu, je Antonio videl, kako je bilo Vincencu zares slabo. Niže doli v sončni dolini se je počutil nekoliko bolje. — Antonio pa je vedel, da so jim sence iz soteske še vedno sledile.

»Nocoj bi rad govoril s teboj, Vincenc,« je dejal.

»Tako? Ti je še kaj do tega?« se je začel Vincenc.

»Kaj se to pravi? Razume se. Nesammetno bi bilo že samo pomisliti na to, da te preziram. Ne bodi vendar smešen.«

Postalo je polagoma boljše. Peljali so se skozi nekaj vasi, ki so bile pripete ob zgornji rob doline. Antonio je sklenil prehiteti don Luisa, kolikor se bo le dalo. Verjetno ga bo kak vojaški voz vzel s seboj. Vsak dan je gotovo prišla kakšna vojaška patrila po cesti.

Ne bi bilo ravno preveč prijeto prenočevati z njim pod isto streho. Zgoraj pa bo do večera še precej hladno. Kaj neki počno zdajle?

Prispeli so do zadnjega klanca. Spodaj je bilo milo in toplo vreme. Dolina, pokrita s travniki in poljem, na katerem je rasla ajda, se je kopala v zlatu in zelenju. Brouaste, rumene in bakreno-zelene strehe in stolpi švicarskega mesta.

Tu so peljali svoje razgrete konje v čist hlev poleg pošte. Pujol je poskrbel, pripraven kot je bil, da so jih lepo posušili in jim dali krme. Šele potem je šel z Antonijem v res dobro gostilno, kjer so bili tudi prijazni ljudje. Bila je brezhibno čista, večerja zelo okusna. Vsi so govorili po francosko in beračev tudi ni bilo nobenih. Prvič v svojem življenju je jedel Antonio nesojeno surovo maslo in videl gosto smetano. Vincenc, ubogi Vincenc, je odšel spat. Kaj je ta vse zamudil, si je mislil Antonio.

Od tu in tam

Z vprašanjem proizvodnje in pocenitve zdravih za živinske bolezni se je začelo baviti srbsko poljedelsko društvo v Belgradu. Ogromna škoda, ki jo kmetom vsako leto povzročajo številne živinske nalezljive in nenalezljive bolezni, je dala pobudo nekaterim živinodravnikom, da so začeli pridobivati ljudi za posebne zadruge, ki naj bi zagotovile lastno proizvodnjo živinskih zdravil in obenem omogočile s tem kmetom, da bi si jih za mnogo nižje cene nabavili. Prve take zadruge so pokazale, da se je dosegel ne samo velik učinek pri pocenitvi zdravil, temveč se je tudi med kmetovalci in živinorejci povečalo zanimanje za upoštevane zdravstvenih nasvetov pri gojenju živine. V mnogih primerih so se namreč kužne bolezni med kmetovalci širile iz razloga, ker ljudje niso bili poučeni niti o najbolj preprosti higijenskih zahtevah. Zato, ker je vse premalo živinodravnikov, ki bi mogli ljudi poučevati, naj bi se razširilo zdravstvene zadruge, ki bi same uredile tudi tovarne za zdravila. Proti temu pa so nastopili nekateri srbski živinodravniki, ki zanikajo uspešnost dela zdravstvenih združenj in so za to, da država v svojih izdelovalnih živinskih cepiv izdela potrebno količino cepiv in jih za lastno ceno da na razpolago živinodravnikom, ki bi od časa do časa obiskovali posamezne kraje. V tem smislu je združenje živinodravnikov tudi izdelalo načrt, ki ga je kmetijsko ministrstvo tudi odobrilo. Vidi se pa, da večina živinodravnikov odobrava ustanavljanje zdravstvenih združenj in odklanja stališče odbora svojega stanovskega združenja.

Vnetje možganov, ki je tudi nalezljivo, se je pojavilo med dijaki meščanske šole v Subotici. Nedavno je umrl en dijak, kmalu za njim pa je zbolel še drugi. Zdravniki so takoj odredili, da se mora šola zapreti, nakar so pregledali vse ostale dijake. Da preprečijo nadaljnje širjenje bolezni, bodo šolo temeljito desinficirali.

Zares pošten mora biti neki novosadski trgovec, ki je šel tožiti samega sebe iz razloga, da bi sodišče odločilo, komu ima plačati zaostale račune v korist neke dunajske trgovice. Trgovec je kupoval večje količine blaga od neke dunajske judovske trgovice, katere lasnik pa je takoj po priključitvi Avstrije k Nemčiji pobegnil v Pariz. Od tam je tudi postal vsem svojim dolžnikom pisma, naj plačajo dolgovane zneske na neko novo trgovico v Parizu. Medtem pa je stara trgovina na Dunaju dobila komisarja, ki je za prav tako postal dolžnikom pozive, naj plačajo zaostanke v njegove roke. Trgovec sedaj ni vedel, komu naj plača. Zato se je dal po zastopniku dunajske trgovice tožiti sodišču, ki mora sedaj odločiti, če pripada plačilo zaostalega računa dunajski ali pariški trgovici.

S pravicami Madžarov pri nas in pravicami naših manjšin na Madžarskem se je bavil oni dan občinski odbor v Subotici, v katerega je bilo imenovanih več novih odbornikov, med njimi tudi toliko pripadnikov madžarske manjšine, kolikor ji po proporciji pripada. Zastopnik Madžarov dr. Streljki je sicer pohvalil dobro voljo domačih činiteljev, vendar pa je zahteval še nadaljnje pravice za madžarsko manjšino. Na te besede pa se je oglašil neki drugi občinski odbornik in povedal tale nasvet voditeljem madžarske manjšine: pravice, ki jih imajo pri nas Madžari, niso v skladu z beraškimi drobtinami, ki so jih deležni naši bratje na Madžarskem. Dobro bi vsekakor bilo, če bi tudi Budimpešta pokazala vsaj toliko dobre volje kakor Belgrad. Našim manjšinam mora Madžarska dati prav točno iste pravice, kakor jih daje naša država Madžarom. Na te besede pa je zastopnik Madžarov ni odgovoril.

85.000 dinarjev je zapustila siromašna starica Marija Hladnik iz Daruvarja. Zenica je kljub svojim visokim letom živela od sile skromno, prav za prav skopuško. Ničesar si ni privoščila, kaj se da bi z denarjem kaj kupila. Večinoma si je izprosila jestvine od dobrih ljudi. Pred nekaj dnevi pa ji je nanaglo prišlo slabo in že po nekaj urah se je poslovila od tega sveta. Njen stanodajalec je šel poklicat notarja, da je popisal vsjo njeno zapuščino. Vsi pa so bili presenečeni, ko je notar našel v malem zaboju srebrnih kovancev za 50 tisoč dinarjev, med perilom pa še 85 tisočakov. Poleg tega pa so odkrili še za več tisoč dragocenega nakita. Teh dobrot se bodo sedaj namesto skopuške starke veselili srečni dediči.

Na pet let robije je bil pred sodiščem v Dubrovniku obsojen nevaren vlomilec Jovan Jože. Kot izvežban tat se Jovan ni nikoli dolgo mudil v istem kraju. Polovail je po vsej državi in vlomil zdaj tam zdaj drugod. V Dubrovniku je vlomil v blagajno finančne kontrole in odnesel skoraj 100 tisoč dinarjev gotovine. Policija ga je kmalu prišla, pa ji je Jože pobegnil. Nekaj dni kasneje je še vlomil v blagajno v Srdju, nato je pa popihal v Belgrad. Ker se mu tam ni ponudila ugodna prilika za kak vlom, je odpotoval v Zagreb, od tam pa v Sarajevo. Pa ga je spet prignalo v Belgrad, toda tu je padel v policijske mreže. Pred sodiščem se je znal tako večje in spretno izmotavati iz zapest, da so se mu sodniki kar čudili. Pa so ga končno le zašili za pet let.

Z nevsakdanjim potepuhom ima sedaj posla belgrajske policije. Pred nekaj dnevi se je namreč priglasi policiji mladenič, ki je trdil, da je študent geodezije, in pripovedoval, kako je videl neke deklice, ki je skočila v Donavo in utonila. Izpoved je bila kaj čudna, toda policijska komisija je peljala mladeniča na mesto nesreče, kjer je fant vsjo zgodbo podrobno opisal. Toda poizvedbe o pogrešanju deklice so ostale zaman. Veem se je zadelo, da utegne biti fant duševno bolan in da se je zgodba o skoku deklice v Donavo rodila v njegovih vročinskih možganih. Zadevo pa je pojasnila vest, ki je prišla iz Sremske Mitrovice in razodela, da mladenič ni noben geodet ali kaj podobnega, temveč le navaden domišljavec in pustolovec, ki ima že več podobnih zgodbi za seboj. Zaskopal se je bil v dolgevo in moral zato tudi zapustiti službo v Mitrovici. O ženskah in dekletih pa si je vedno rad izmišljal zgodbe, ki so bile le plod njegove domišljije. Fant je mislil, da se bo z novo belgrajsko potepuščino postavil, pa bo moral pred sodišče zaradi namernega varanja oblasti.

Z mladino, ki se na večer sprehaja po glavni sarajevski ulici, imajo velike sitnosti trgovci. Pred nekaj meseci se je mladina začela v večjih trumah zbirati in sprehajati po Aleksandrovi ulici, čeprav je bila promenada dolga leta na ulici Kralja Petra. Trgovcem na Aleksandrovi ulici pa ta sprememba ni bila po volji. Naslovili so na občino prošnjo, naj mlade pohajkovalce in sprehajalce naneže na prejšnjo promenado, kajti trgovci na Aleksandrovi ulici trpe veliko škodo, ker se mladina gnete ob izlozih in vhodih v trgovine, s čimer preprečuje dostop strankam v trgovine. Če pa občina ne bo ustrezila prošnji, bodo trgovci vsak večer svoje trgovine zaprli že ob šestih v znak protesta.

Pregled rezultatov, ki jih je dosegla sedanja občinska uprava:

Uspehi na vseh področjih

Ljubljana, 27. januarja.

Kakor je ob prevzemu ugotovila sedanja občinska uprava, prejšnja uprava ni imela niti nad mestno imovino nobenega točnega pregleda. Ko je nova uprava začela s podrobnim pregledovanjem in ugotavljanjem, je našla, da od nje ni obstajal niti inventar premičnin. Nova uprava je takoj zavihala rokave ter je postopoma napravila pregledno razdelitev gospodarske in osnovne imovine ter imovine mestnih podjetij. Ugotovila je pri tej priliki, da dosega vrednost mestnega inventarja (zaklada in Delavskega doma, mestne elektrarne, mestnega vodovoda, pogrebnega zavoda, planarne, klavnice, priprave in zastavljavnice) vsoto 72 milijonov din. Dognala je vrednost prometne vrednosti za mestne nepremičnine, ki znaša lepo vsoto 209 milijonov din. Zaostanki in vrednostni papirji pa so nanesli 15 milijonov din. Skupna vrednost premičnin in nepremičnin znaša 296 milijonov din. Čisto imetje ljubljanske mestne občine po zaključnem računu za leto 1936-37 znaša, ko odbijemo dolgeve v višini 220 milijonov, še vedno čedno vsoto 76 milijonov din. K tej vsoti pa moramo pristeti še vrednost nanovo kupljenih posestev v višini 8 milijonov din. Čisto imetje ljubljanske mestne občine danes lahko potemtakem cenimo na 84 milijonov din. Ta vsota se seveda s tem, da letna občina odplačuje na svojih dolgovih 10 milijonov din, vsako leto tudi zviša za 10 milijonov din, seveda le v tem slučaju, če občina ne bi najemala novih posojil.

Reševanja socialnih vprašani

Sedanja občinska uprava pa se odlikuje zlasti po tem, ker je takoj po ureditvi gospodarskih in finančnih vprašanih posvetila prav posebno skrb reševanju socialnih vprašanih. Ustanovila je Vrhovni socialni svet, h kateremu je v sodelovanje pritegnila vse organizacije, ki imajo v programu socialno delo. S posebno komisijo je občina pregledala podstrešna in kleina stanovanja, saj se je dobro zavedala, da je temelje socialne rešitve iskati v zdravem, človeku primernem stanovanju. Statistike so pokazale, da je za prvo silo potrebnih najmanj 200 zdravih delavskih stanovanj, ki jih bo občina že v nekaj letih tudi zgradila. Pri Javni borzi dela je dobila 3 milijone din brezobrestnega posojila za delavsko kolonijo za Bežigradom. Odprta bo letos 48 družinam, katerih otroci bodo imeli med obema poslojema tudi zavetišče sredi med igri in lepimi vrtički.

Hud sodobni problem je prav gotovo brezposelnost. S to stvarjo so se morale in se še morajo ukvarjati prav vse mestne uprave na svetu. Prejšnja ljubljanska občinska uprava je poskušala odpravljati brezposelnost na ta način, da je brezposelnost podpirala z denarjem v gotovini; na ta način so se brezposelni odvalili dela ter se navedli brezdelnega, zloznega postopanja. Sedanja uprava pa je brezposelnim rajši dala delo. V ta namen je prvo leto dala za javna dela 561.000 din zaslužka 619 delavcem, ki so delali skupno vzeto 21.266 dni. Lansko zimo je uprava dala 814 delavcem za 33.042 delovnih dni 870.000 dinarjev. Brezposelnosti so napravili lepa sprehajališča od Rožnika na Šišenski vrh in odtod v Tivoli, dalje so naredili Pot na Golovec, razširili cesto na Brdo, uredili Grad, zasidili Spico, bregove nanovo regulirane Ljubljanice, posadili več drugih nasadov in zgradili tudi več kanalov ter izkopali nekaj potrebnih jarkov. Na ta način brezposelnosti dela ne zamrzne in podpre več ne občutijo za poniževalno miloščino, ampak opravičeno za zaslužek. Letos je zaposloval brezposelnih organizirano še boljše, podrobnejše in natančnejše. Delo na socialnem polju je zdaj predvsem namenjeno skrbni za zdrava stanovanja za mladino, delu in boju proti postopanju in beračenju, prejšnje čase pa je veljala skrb za to, da bi se zdravile še razvite socialne bolezni. Prej je treba paziti, preden zlo prične, in ne potem, ko se je bolezen že bohotno razmahnila. Beračo so prejšnje uprave odganjale z znanimi tablicami na hišnih vratih, zdaj pa bodo vsi siromaki lahko dobivali — in že dobivajo — kruh, zdravo, toplo hrano, toplo sobo in enažno posteljo v novi instituciji mestne občine, v novem zavodu, v stari cukrarni.

Sedanja uprava je imela leta 1936-37 pri socialni skrbstvu za mladino na razpolago 1.327.000 dinarjev, drugo leto je to vsoto že zvišala na okroglo 2.500.000 din in v letošnjem proračunu že presega vsoto 3 milijone din. Skoraj polovica vsega socialnega proračuna je tedaj namenjena revni mladini — vse pohvale vredno dejstvo. Približno 180 otrok je sedanja uprava našla v obupno zapuščenih dnevnih zavetiščih. Nemudoma je ta zavetišča preuredila ter jih namestila po šolah. Na ta način je bila prihranjena najemnina. Nanovo sta bili ustanovljeni zavetišča za Bežigradom in v Mostah; zdaj je okroglo 300 otrok v petih zavetiščih. Letos pa bo odprto že šesto zavetišče v Trnovem. To zavetišče bo lahko sprejelo 150 otrok podnevi, 40 otrok v internatu in 40 otrok v otroškem vrtcu. Občina je pomagala pri gradnji otroškega zavetišča v Zeleni jami, podprla pa je tudi privatna otroška zavetišča na Viču, v Trnovem in na Kodelevem. V kratkem pa bo začel delovati tudi prehodni otroški dom, ki bo sprejemal otroke, kateri bodo potrebovali takojšnje pomoči, njihova stalna oskrba pa bo šele nato natančno določena in organizirana.

V drugem letu svojega dela je sedanja občinska uprava odprla tudi šolske kuhinje. Zdjaj jih je 14, v njih pa dobiva 700 otrok gorak zajtrk s kruhom. Prav opazno se je prav radi tega v šoli popravilo zdravje otrok. Socialnemu uradu je bila dodeljena zaščitna sestara, ki pregleduje otroke po zavetiščih, nadzira mestne rejence po raznih družinah ter na domovih obiskuje bolne reveže. Po vseh zavodih je zdaj mladih in starih oskrbovanec že 1373, še pred tremi leti pa jih je bilo komaj 429. Oskrbovalni stroški bodo za letos znašali 2.800.000 din, za dober milijon več kakor leta 1936-37. Že letos bo sedanja uprava pričela graditi novo moderno ubožnico na Blokah. Razen tega pa bo ustanovljen tudi še poseben zavod za osamele občane, za katere se doleje nihče ni brigal. Prežalostna je bila usoda nekaterih naših znamenitih mož, ki so morali umirati v mestni ubožnici, — da bi ta pereča stvar še imela ostati zanemarjena. Tudi ta načrt zasluži vse priznanje!

Nov duh v administraciji

Administracija je pod prejšnjimi upravami močno bolehal na magistratu. Rešitve so prihajale od sile počasi in občani so se zato upravičeno jezili. Sedanja uprava je uvedla v notranjo upravo najstrožji red. Na ta način je spet dosegla točnost v izvrševanju poslov in uveljavila nepristranost ter ekspeditivnost spet pomagala do živega toka. Skrajša so morale biti uradne ure podaljšane, da je poslovanje spet šlo v normalen tok. Kontrolni oddelek je bil ustanovljen; imel je namen, da je preiskal očitke o nepravilnem gospodarjenju. Ta oddelek je opravil revizijo posameznih oddelkov, s tem se je očistila administracija.

Gospodarsko načelo s skrajno štednjo

je bilo uvedeno pri podjetjih. Z delom svojih prebitkov bodo znižana bremena davkoplačevalcem. Mestna podjetja lepo napredujejo; na zemljišču mestne planarne se bo že spomladi začel proizvajati katran, da bo s cest, tujskemu prometu v prilog, odstranjen prah. Cene za plin so bile znižane, znižane so bile tudi cene industrijskemu električnemu toku. Vodovod je bil z novimi napravami dvignjen do najvišje dosegljive kapacitete. Treba pa bo že misliti na novo oskrbo Ljubljane in njene okolice z vodo za daljšo dobo. V mestni zastavljavnici so bile znižane — revnim slojem v prid — pristojbine. Promet se stalno veča. Odstotek zapadlih predmetov pa se izdatno manjša. Sklepmo lahko, da večina ljubljanskih meščanov zdaj že živi v znosnih razmerah.

Prosvetno in kulturno delo

Vsi šolski posli so bili združeni v novem šolskem odseku. Za meščansko šolo na Viču je že v gradnji novo poslopje za 4 milijone din. Pripravlja se načrt za novo gradnjo strokovne nadaljevalne šole. V Mladiki in v njeni gospodinski šoli spet vlada red. Prej je bil letno stalni primanjkljaj 200 tisoč din, zdaj pa je bil s prebitkom cela obnovljen inventar. Po meščanskih šolah so bile urejene kuhinje za gospodinski pouk.

Važno je bilo delo sedanje uprave na kulturnem polju. Mestni muzej je dal vsej državi prvi muzej stanovanske kulture. Urejen je bil mestni arhiv. Ustanovljena je bila javna knjižnica, v mestnem predsedstvu pa strokovna knjižnica. Opleševalni odsek je delal odlično. Rešil je mestu Marjino znamenje ter ga pod vodstvom prof. Plečnika sijajno obnovil. V literaturi je bila ustanovljena literarna nagrada. Navje, ta sijajni trajni spomenik zaslužnim možem, je nastal v času sedanje uprave. Na pokopališču pri Sv. Križu pa je v gradnji močna knjižnica, namenjena žrtvam svetovne vojne ter žrtvam, ki so padle za našo svobodo in zedinjenje.

Vsi ti krasni rezultati sedanje mestne občinske uprave, ki ji modro in odločno načeluje dr. Juro Adlešič, so dokaz, ki jasno prča, kako resno in kako temeljito je bila delo v teh treh letih. Vsi občani mesta Ljubljane z zaupanjem gledajo v sedanja upravo, saj so po pravici prepričani, da bo naše mesto povedla k sijajnemu razmahu.

Napad na kočevskega šolskega upravitelja pred sodiščem

Prejeli smo dopis, ki ga nespremenjenega objavljamo, četudi ne ustreza določilom tiskovnega zakona:

Z ozirom na članek, ki ste ga priobčili v svojem listu dne 21. I. 1939, štev. 17, na strani 3 v tretjem in četrtem stolpcu pod naslovom: »Napad na kočevskega šolskega upravitelja pred sodiščem«, Vas v smislu čl. 26 tiskovnega zakona pozivam, da natisnete v prihodnji številki lista naslednji popravek:

Kr. banska uprava je s svojim odlokom odredila, — brez vsakega povoda gotovo ne — da se odpove služba šolskemu slugi Medicu v Kočevju, kot po krajevnom šolskem odboru v Kočevju stalno nameščenemu služitelju, šolski upravitelji pa naj istega nastavi event. ponovno z znižanimi prejemki. Šolski upravitelj je tedaj mimo odloka kr. banske uprave in mimo nasveta, ki ga je prejel na seji krajevnega šolskega odbora, odpuštil šolskega slugo, ki je prišel brez vsakih gmotnih eredevev baš iz bolnice po prestani težki želodčni operaciji in to v najhujši zimi in s šestimi nepreiskrbljenimi otroci. Po odloku šolskega upravitelja bi morala cela družina Medic past v breme občine. Po sodnih spisih je ugotovljeno, da je šolski upravitelj sam izzval incident s tem, da je žalil tri člane Medičeve družine s psovko »občinske reveže«.

Sola je last občine, vsled česar samo ta razpolaga z odvisnimi prostori na šoli. Ker se je proti razrešitvi odnosno odpustitvi iz službe vsled odloka šolskega upravitelja pritožil tako šolski sluga kakor tudi krajevni šolski odbor in tedaj odloča šolskega upravitelja še ni pravomočna, je naravno, da sem do pravomočne odločitve te zadeve po soglasnem sklepu uprave namestil Medica kot hišnika. O tem sem obvestil tudi šolskega upravitelja, ki je nato kot meni podrejen delovodja krajevnega šolskega odbora zahteval od mene, da kot prednik občine preključim ta svoj odlok ter mi obenem zagrozil, da bo v nasprotnem slučaju izsledil šolskega slugo ali z žandarmerijo ali s policijo. Ta dopis je šolski upravitelj v prepisu naslovil tudi na nadrejeno oblastvo. Zato smatram tudi jaz, da bi bilo na mestu, da bi se kr. banska uprava sama pozanimala za vse pritožbe in zapisnike, na katere se je moral — morda tudi ne — zagovarjati šolski upravitelj. Kočevje, dne 23. januarja 1939. Z odličnim spoštovanjem: Lovšin, predsednik občine Kočevje — mesto.

Športne vesti

Po zmagi Joe Louisa. Po tako prepričevalni zmagi Joe Louisa nad svojim rojakom Johnom Lewison, ki je moral kloniti že v prvem krogu pred težkimi pestmi Louisa, se oglašajo že novi pretendenti za naslov svetovnega bokerskega prvaka vsekategoriji. V maju se bosta borila bivši prvak Maks Baer in Lu Nova, v katerem vidijo mnogi bodočega svetovnega prvaka. Lu Nova je star komaj 22 let ima, pa v ringu že nekaj zelo pomembnih uspehov. Zmagovalec v borbi, Maks Baer, in Lu Nova se sestaneja že meseca junija za naslov svetovnega prvaka z Joe Louison.

Za nedeljski občni zbor nogometašev v Belgradu pošlje zagrebška podzveza svoje najboljšie predstavnike dr. Kraljeviča, Kovača, Hošaka in arh. Lamza Korošca in Havraneka. Gradjanski pošli še dr. Simiča, Jakopiča in Leskovca; Hašk pa Cuevariča. S temi možmi bo Zagreb zagovarjal predlog o ustanovitvi treh podvez. Ti delegati imajo v svojem žepu polnomočja za 130 klubov, računajo pa, da se bodo Zagrebu pridružili še drugi klubi.

Ljubljanska nogometna podzveza smatra zagrebški predlog za nesprejemljiv. T imenu LNP sta že odpotovala v Belgrad delegata dr. Köstl in Golmajer, ki bosta odboru tolmačila zahteve slovenskih športnih klubov.

Hašk povabljen v Nemčijo. Zagrebški Hašk je dobil od Policijskega kluba iz Chemnitza povabilo za gostovanje v Nemčiji. Hašk bo moral odigrati v Nemčiji tri ali štiri tekme. Vendar se pa Hašk za to gostovanje še ni odločil, ker mu primanjkuje roki.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer-sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost v %	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine (mm)	Večerja
Ljubljana	744.0	5.0	1.8	93	10	0
Maribor	742.8	8.1	0.6	90	10	0
Zagreb	750.1	7.0	2.0	90	4	E ₂
Belgrad	753.2	13.0	2.0	70	8	SE ₂
Sarajevo	751.1	6.0	1.0	90	10	0
Vis	752.8	9.0	5.0	90	6	SSE ₂
Split	752.3	12.0	7.0	70	6	ESE ₂
Kumbar	752.6	12.0	8.0	80	10	N ₂
Rab	752.7	9.0	4.0	70	10	SSE ₂
Dubrovnik	752.4	14.0	7.0	70	10	SE ₂

Vremenska napoved: Nobenih bistvenih sprememb sedanjega vremena. — Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes: Iz noči je bilo popolnoma oblačno in redka megla. Ob 8.30 je pričel naletavati sneg in je naletaval do 9.10. Ob 10.10 je pričelo rahlo deževati in je deževalo do 10.30. Ob 11.35 se je oblačnost nekoliko pretrgala, posijalo je za trenutek sonce, nakar se je zopet popolnoma pooblačila. Med 13 in 17 se je oblačnost spremenila. Ob 18.40 je pričelo rahlo deževati in je deževalo v presledkih vso noč. Proti jutru je snežilo.

Koledar

Danes, petek, 27. jan.: Janez Zlatoust.
Sobota, 28. jan.: Prik. sv. Neže.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjini trg 5; mr. Kural, Gosposvetska cesta 10; Bohinec, Rimska cesta 31.

Kraljevska banska uprava dravske banovine pojasnjuje na razne intervencije, prošnje in povpraševanja, da za enkrat še ni dana prilika zaposlitve za sezone poljedelske delavce v Nemčiji in drugih državah, ker se pogajanja glede določitve kontingenta s posameznimi državami še niso pričela. Opozarjajo se zato zainteresirani, da se zaradi sezonskih poljedelskih del izven naše države ne obračajo na oblasti in druga mesta vse dotlej, dokler ne bodo izdana navodila ne samo o tem, koliko in kakšnih delavcev je treba, temveč tudi, kam se je za delo obrniti. — Iz pisarne kraljevske banske uprave dravske banovine.

Nalepne propagandne znamke XIX. ljubljanskega velesejma so izšle v slovenskem, srbohrvatskem, nemškem in francoskem jeziku. Izdelane so zelo lično po osnutku avtorja g. Borisa Raceta, diplomiranega tehnika iz Ljubljane. Uprava Ljubljanskega velesejma prosi trdke, da se teh znamk poslužujejo in jih na željo takoj brezplačno dostavi.

Prosvetno društvo Trnovo vprizori v nedeljo, 29. januarja ob 8 zvečer na društvenem odru veselejšo s petjem v treh dejanjih »Moč uniforme«. Predpogleda vstopnic od 10 do 12 dopoldne.

Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 31. januarja predava v Mineralški predavalnici univerze g. prof. Miroslav Adlešič o temi: »Sodobni problemi akustike«. Predavatelj bo v lahko razumljivi obliki podal oris najnovejšega razvoja akustike v zvezi z glasbo. Predavanje bodo spremljali eksperimenti in diapozitivi. Začetek ob 18.15.

Blizu 300 gostov v cukrarni je bilo včeraj pri kosilu in prav toliko tudi pri večerji, da kuhinja ni mogla sproti zmagovati svoje naloge in je morala dvakrat kuhati večerjo in kosilo. Potrebno je torej, da se kuhinja izpopolni z brzo-parilnikom, in bo tako mogoče kuhati vsaj 250 porcij več kakor sedaj. Predvsem bo pa treba pri razdeljevanju nakaznic upoštevati ljubljanske reveže, saj sedaj v tem splošno koristnem mestnem socialnem zavodu dobiva brezplačno tečno hrano tudi prav mnogo tujih občanov, ki bi morale zanje skrbeti njih občine. Zato bo pa odslej javna kuhinja v cukrarni delila hrano res samo najpotrebnejšim tujcem, da ne bodo domači reveži prikrajšani. Z razdeljevanjem takih množin brezplačne hrane vsak dan in pri tako velikih porcijah bo vsakdo razumel, da mestna občina s proračunskimi krediti ne bo mogla kriti velikih izdatkov za zavod v cukrarni, pač bo pa morala naše dobrosrčno občinstvo bolj izdatno in pogosto podpirati kuhinjo in zavetišče v cukrarni z darili v gotovini in živilih. Darovalci za kuhinjo se vsak dan množijo, kar je najlepši dokaz splošnega odobravanja, da je mestna občina ustanovila zavod, ki naj popolnoma odpravi beračenje po mestu.

Odkup Prešernove rojstne hiše je naslov predavanja, ki ga bo imel danes zvečer ob 8 v beli dvorani Uniona g. pisatelj Fr. Finžgar. Kakor je znano javnosti, se je vršila šolska zbirka za odkup nekdanje Prešernove hiše. To se je izvršilo letos. O vsem tem delu in o raznih stvarih, ki se tičejo našega največjega pesnika Prešerna bo predaval njegov rojak. Predavanje je opremljeno s skopičnimi slikami.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Petek, 27. januarja: zaprto.
Sobota, 28. jan.: »Žene na Niskavuriju. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Nedelja, 29. jan. ob 15: »Pikica in Tonček«. Mladinska predstava. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Upniki — na plan! Izven.

OPERA — Začetek ob 20

Petek, 27. januarja, ob 15: Boris Godunov. Dvajaška predstava po globoko znižanih cenah od 16 din navzdol izven.
Sobota, 28. jan.: »Frasquita«. Red B.
Nedelja, 29. jan. ob 15: »Roxys«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ob 20: »Glorconda«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Mariborsko gledališče

Petek, 27. januarja: zaprto.
Sobota, 28. januarja, ob 20: Matura. Red D.
Nedelja, 29. januarja, ob 15: Vse za šalo. — Ob 20: Pesem s ceste. Globoko znižane cene. Zadnjič.

Popravek

Upravni odbor »Prost. gasil. čete« v Vojniku prosi uredništvo, da priinese z ozirom na dopis, ki je izšel v »Slov. domu«, št. 10 dne 13. jan. 1939 sledeči popravek:

»Ni res, da bi bil g. Kožuh Josip, iz Škofje vasi poslal ob priliki »Silvestrovanja« podpisane čete kot vstopnino razni venec, kakor tudi ni resnica, da bi bil hud na vojniške gasilce, ker se do danes škofovjaški in vojniški gasilci podpirajo. — Upravni odbor »Prost. gasil. čete« v Vojniku.

Moč sedanje italijanske vojske

Minil je čas, ko je Italija veljala za državo druge vrste

Italijanski listi in revije so te dni prinesli natančne podatke o moči in pripravljenosti italijanske in nemške vojske, dalje načrte o zemeljski razporeditvi po armadnih zborih in po kakovosti orožja, s katerim so posamezni oddelki oskrbljeni. Iz teh podatkov in načrtov je razvidno, da je italijanska vojska, mornarica ter letalstvo danes takoj pripravljeno in tako oboroženo, kakor razen nemške nobena druga vojska v Evropi. Razvidno je tudi, da je zaradi te svoje sile Italija država, ki ji prav njena vojna pripravljenost, delo fašizma, možnosti in preskušnje za naglo mobilizacijo dajejo značaj ene najmočnejših držav v Evropi in izven Evrope.

Italijanska vojska na kopnem

Steje 21 armadnih zborov. Vojaška organizacija te obrambne in napadalne sile obsega pet armadnih poveljstev in eno, vrhovno poveljstvo oboroženih sil. Od armadnih zborov jih je 17 navadnih, 4 pa specialni. Pehota obsega 51 divizij linijskih čet ter 14 divizij posebnih čet — motoriziranih, oklopnih, planinskih, naglih in libijskih. Vojaško-upravna organizacija ima dalje 7 obmejnih ter 3 otoških poveljstev.

Sedeži poveljstva posameznih armadnih zborov so naslednji: Poveljstvo 15. armadnega zbora je v Genovi, 2. armadnega zbora v Alessandriji, 1. v Turinu, 3. v Milanu, 4. v Bolzanu, 14. v Trevisu, 11. v Vidmu, 5. v Trstu, 6. v Bologni, 7. v Firenci, 8. v Rimu, 9. v Bariju, 10. v Napoliju, 12. v Palermu, 13. v Cagliariju na Sardiniji, 20. v Tripoliju, 21. v Bengasiju. Poveljstvo oklopnega armadnega zbora je v Mantovi, planinskega v Tridentu, naglega v Padovi, poveljstvu za libijski armadni zbor se določa sedež po vojni potrebi.

Taj kopni vojni sili Italije je treba prišteti še vse napadalne divizije fašistovske milice. Milica in vojska imata sicer različni vodstvi, toda tvorita ob vojaških akcijah eno telo, ki je podrejeno vojaškemu poveljstvu.

Vojskovalna enota v italijanski armadi je divizija. Oborožitev in vojna sposobnost sta v divizijah usmerjavani po naslednjih načelih:

Pehotne divizije so oskrbljene s pomožnim strelnim orožjem za akcijo na kratke razdalje. Zlasti številni so v njih napadalni oddelki. Oskrbljene so dalje z naglo vprežno živino in z vozili in sposobne za hitro taktično in strateško premestitev.

Motorizirane divizije so organizirane po načelih, ki jim omogočajo bliskovite akcije v širokem krogu.

Oklopne divizije so oskrbljene z mogočnimi mehaničnimi sredstvi ter z motoriziranim topništvom in so zaradi tega zlasti usposobljene za pravno napada in za razbijanje.

Nagle divizije uživajo posebno poveljstvo in gibalno avtonomijo, kakor ta odgovarja njihovu posebnemu značaju in nalogam.

Planinske divizije so posebno izbrane in izurjene večje vojskovanja v višinah, ki zahteva posebnih taktičnih postopkov in daje posebne naloge za premikanje in za bivanje.

Poveljnik kopne italijanske vojske in načelnik generalnega štaba je maršal Badoglio, zmagovalček iz abesinske vojne, ki je italijansko armado

v zadnjih letih po duhu, po tehniki in po oborožitvi preosnoval in preustrojil.

Italijanska

vojna mornarica

je organizirana in oskrbljena po podobnih osnovnih načelih kakor kopna vojska: pripravljena mora biti na naglo, udarno vojskovanje, kakršno Italiji narekujejo posebni življenjski pogoji.

Italijanska vojna mornarica je po večini svojih enot nova in zaradi tega več vredna kakor mornarica kakor druge, večje države, ki obsega veliko zastarelih ladij, brez posebne brzine in brez moderne topništva.

Italija ima zdaj v delu štiri velike oklopne križarke po 35.000 ton. Od teh sta dve že v morju in tik pred nastopom službe. V predelavi sta dve starejši križarki po 21.000 ton, dve drugi z enako tonažo so pred dvema letoma popolnoma modernizirali. Dalje šteje italijanska mornarica sedem križark po 10.000 ton, trinajst lažjih križark, od katerih sta dve odslužili, 130 torpedovk, od katerih jih je 40 prestarih, 94 podmornic, po večini najmoderneje vrste. V delu ima Italija 10 lažjih torpedovk, 6 podmornic, v kratkem pa bodo dali v delo še 2 torpedovki in 12 podmornic. Razen tega ima Italija nad 200 tako imenovanih bojnih čolnov, najstrašnejšega pomorskega orožja na kratke razdalje. Ti so koncentrirani predvsem na Siciliji in okoli utrjenega oporišča na otoku Panteleriji.

Ti podatki kažejo, da je že davno minil čas, ko je Italija v pomorski vojni veljala za državo druge vrste. Njena vojna mornarica, ustvarjena po volji Mussolinija, je danes najmodernejša in po modernosti najmočnejša v Evropi. Poveljnik mornarice je admiral Cagagnari.

Italijansko

letalstvo

delo Mussolinijeve volje, je poleg nemškega prvo v Evropi. To kažejo štešeti rekordi skupinskih in posamičnih letov, kažejo skušnje abesinske in španske vojne. Po podatkih italijanskih listov šteje vojno letalstvo naše zaveznice kakih 2000 prvostopnih vojni letal. Od tega je 750 lovskih letal z ogromno brzi, 850 pa težkih bombnikov najmoderneje vrste (Caproni, Savoia itd.). Ostanek tvorijo pomožna letala. Letalski kader šteje 45.000 mož. V italijanski letalski industriji je zaposlenih vsega 60.000 delavcev, k izdelujejo na mesec po 600 motorjev in 250 ogrodi. Po načrtih vrhovnega poveljstva bo italijanska vojna letalstvo imelo konec letošnjega leta 3000 najmodernejših letal — več, kakor francosko in angleško skupaj, po sedanjem stanju. Vrhovni poveljnik ital. letalstva je general Valle.

Ta silna vojaška moč je Italiji prinesla imperij, v evetu pa veljavo, kakršno uživa. Oboje ne rekuje — poleg drugih razlogov — njenim sosedam, da žive s to veliko silo v slogi in v prijateljstvu.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Italijani o Chamberlainu

Italijanski časopis »Stampa« je te dni napisal o angleškem ministrskem predsedniku Chamberlainu, možu, ki je pomagal »reševati evropski mir« v Monakovem v trenutku, ko se je odločila usoda Češkoslovaške, in možu, ki se je pred kratkim mudil v Rimu, da z Mussolinijem uredita najvažnejša vprašanja med Anglijo in Italijo in morda še med kom drugim:

»Chamberlain je mož, ki se je pred kratkim prvič v svojem življenju peljal z letalom, mož z beležnico in dežnikom v rokah. Pripeljal se je v Nemčijo, da bi poskusil, če se res ve ne da rešiti mir in če je vojna res tako neizbežna. Njegova politična kariera se je začela leta 1919. Do svojega 49. leta se ta mož ni dosti ukvarjal s kakšno drugo stvarjo kot s tem, da je pomagal očetu pri delu na polju in pri kupcih. Je zelo inteligenten, pravičen, miroljuben in povrhu še velik optimist. Vsaka kretnja v njem izdaja pravega Angleža, nikdar pa ni pozabil biti človek, ki vsako stvar gleda tako, kakršna je. Poleti leta 1936 je predlagal, da se omili sankcije proti Italiji. On je bil tisti, ki je dejal, da bi bile sankcije neumne. On je pisal julija meseca 1937 pismo duceu, povzročil meseca februarja 1938 odstop zunanjega ministra Edena in on je posredoval septembra 1938 glede rešitve sudetsko-nemškega vprašanja.

Rodil se je v Birminghamu 18. marca 1869. Čez dva meseca bo torej star 70 let. Je poročen in ima svojo ženo zelo rad. Lahko rečemo, da je letošnjo zimo dvakrat ušel smrti. Pri dveh letalskih nesrečah, ki sta se pripetili druga za drugo v nekaj dneh, sta se ubila pri prvi njegov pilot, pri drugi pa njegov spremljevalec, in sicer prav v mesecu septembru, ko je Chamberlain dvakrat letel z njima v Nemčijo. To je mož, ki je zelo duhoviti, a ima tudi mnogo sreče. Dve veliki odlikitvi

Koliko časa živi brez hrane

Da bi ljudje živeli brez hrane, to vendar dolgo ne more trajati, saj hrano zahtevajo celo rastline in živali. Seveda se vsi ljudje ne hranijo enako dobro in tudi ne enako redno. Kakor pač kdo more: bogatim ljudem ni nikdar treba skrbeti, kaj bodo dali drug dan v usta, prav tako ne, kako se bodo oblekli, da bodo dostojni za vsako družbo in da jih ne bo zeblo. Reče takšnih skrbi tudi nimajo, pa ne iz viših razlogov kot bogati ljudje, pač pa zato, ker vedo, da ne bodo nikdar ničesar imeli in so se na revščino že kar navadili. Takšnim gotovo dostikrat pride na misel, kako bi bilo lepo, če človeku ne bi bilo treba skrbeti še za hrano in bi lahko živel brez nje. Koliko časa pa more človek živeti brez hrane, s tem vprašanjem

Slavna in žalostna zgodovina Nelsonove škatljice

Podaril jo je admiral Nelson lepotici Hamiltonovi, zdaj pa je bila prodana na dražbi za 20.000 din

Te dni je pri neki londonski javni razprodaji vzbudila največjo pozornost mala škatljica, narejena iz kosa lesa one ladje, s katero se je vozil angleški admiral Nelson tedaj, ko je v bitki pri Trafalgaru angleško brodogojstvo premagalo francosko. Le spodnji del te škatljice je lesen, pokrovček pa je košen in so na njem upodobljene ladje, s katerimi je šel admiral Nelson nad Francoze. Na javni dražbi so zdaj cenili to škatljico na 20 tisoč dinarjev. Cena škatljice ni bila tako visoka zato, ker ima škatljica tako slavno zgodovino, pač pa zato, ker jo je poklonil lord Nelson svoji ljubljenci Hamiltonovi.

Bila je to hčerka revnega kovača iz nekega londonskega predmestja. Ko je prišla pozneje za stalno v mesto, je takoj vzbudila veliko pozornost zaradi svoje lepote. Njena lepota je med drugimi omamila tudi lorda Hamiltona, tedanjega angleškega veleposlanika. Sreča ji je bila zato izredno mila, tako, da je v kratkem postala veleposlanikova žena in se je od tedaj naprej tudi imenovala lady Hamiltonova. Tudi tedaj najslavnejši Anglež lord Nelson je bil očaran nad njeno lepoto. Lady Hamiltonova je bila prav tako vsa zaljubljena v tega slavnega pomorščaka in se je kmalu zatem ločila od svojega moža ter se poročila z Nelsonom. Dala mu je tudi sina Horaca Nelsona Thomsona.

Ko ji je drugi mož umrl, je začela njena življenska pot iti navzdol. Vdala se je igri ter je pri tem napravila vse svoje premoženje in postala prava reva. Da bi se rešila dolgov, je prodala tudi svoje posestvo, ker so ji grozili celo že z zaporom. Umrla je v največji revščini istega leta, ko je bil Napoleon Bonaparte premagan v bitki pri mestu Waterloo.

se je dolgo časa bavil nek ameriški univerzitetni profesor. Zbral je številne podatke o tem, koliko je ta ali oni zdržal brez hrane. Pravi, da so bili celo takšni primeri, da je človek brez vsake hrane živel več kot dva meseca.

Z ljudmi pa je seveda težko delati takšne poskuse, ker se gotovo ne bi hotel nihče obsoditi na smrt od lakote. In takšnih poskusov z ljudmi seveda tudi ne bi delal omenjeni profesor. Delal pa jih je z živalmi. Tudi pri teh je prišel do zanimivih ugotovitev. Pravi, da na primer pes lahko živi brez hrane približno sto dni, škorpion leto dni, neka indijska kača pa celo dve leti. Pri žuželkah ima v tem oziru pajk, ki vzdrži celih 17 mesecev, rekord.

Programi Radio Ljubljana

Petek, 27. januarja: 11 Solseke ura: Svetosavska proslava (Brezposelni učiteljski abiturienti) — 12 Naša pesem (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Češki slovaški in ukrajinski napovedi (plošče) — 14 Napovedi — 18 Ženska ura: Delo knuške gospodine v zlatih mesecih (ga. Franja Brodar) — 18.20 Pesmi Josephine Bakerjeve (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zanimivosti — 20 O jazzu v besedi in zvoku (g. Vladimir Golob) — 20.30 Koncert, Sololujeta: gđe. Sonja Ivančič in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče — Konec ob 23.

Sobota, 28. januarja: 12 Plošča za ploščo v venček hiti, vsaka po svoje zabavo deli! — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo v venček hiti, vsaka po svoje zabavo deli! — 14 Napovedi — 17 Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersson popotoval z divjimi gosmi — povest v nadaljevanjih; b) Miki-Miski kot sportnika — zvočna slika (El. Narodnega gledališča) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust, igra Radijski orkester — 18.40 Zimske prazniki v Zilji (g. Boris Orel) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Flinžar) — 20 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Vesel glasben večer — 22 Napovedi, poročila — 22.35 Za konec tedna, igra Radijski orkester — Konec ob 23.

Drugi programi

Petek, 27. januarja: Belgrad: 20 Narodne pesmi, 21 Orkestralni koncert, 22.15 Kavarnaška godba — Zagreb: 20 Komorni koncert, 20.30 Debussy-Ravel, 21.30 Laska glasba, 22.20 Plesna glasba — Praga: 19.25 Vojaška godba, 20.30 Narodne pesmi, 21.10 Simfonični koncert — Sofija: 19.30 Opera — Varšava: 19 Zabavna glasba, 21 Zbor, 21.15 Filharmonični koncert — Budimpešta: 20.20 Orkestralni koncert, 22 Godalni kvartet, 23.10 Ciganski orkester — Trst-Milan: 17.15 Glasbena ura, 21 Simfonični koncert — Rim-Bari: 21 Opereta — Dunaj: 20.10 Koncert po željah — Hamburg: 20.10 Policijski večer — Köln: 20.10 Italijanski koncert — Frankfurt: 20.15 Komorni koncert — Stuttgart: 20.10 Simfonični koncert — Beromünster: 19.40 Plesna glasba, 20.10 Igra, 21.05 Orkestralni koncert, 21.50 Komorna glasba.

Gost: »Če je pa to telečji zrezek, potem sem jaz govedinar!«
»Oprostite, gospod, to je telečji zrezek!«

Norman Raily Raine:

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

Končno je v hipu, ko je bila njena obupanost spet dosegla svoj višek, nenadoma skočila s svojega sedeža, planila k Bessi in jo tako burno objela, da se je ta resnično ustrašila, saj je mislila, da se ji je bilo morda od žalosti zmešalo. Vsa zahihana jo je lady Marian vročično vprašala: »Bess, ti veš, kje so njegovi ljudje?«

»Kako naj bi vedela?« se je obotavljala in delala nevedno Bese, ki je odločila pletenje ter se nedolžno in otročje zagledala v lady Marian. Preveč omejenega duha je bila, da bi se bila takoj spomnila, čemu jo gospodarica sprašuje po takih rečeh.

»Kaj, da ne veš, Bese! Kolikokrat pa si mi pravila, da si se shajala s tistim malim človekom, ki te ima rad in tudi tebi ni ravno zoprni! Rotim te, povej mi, prosim! Takoj mi povej, pri priči, elišiš!« Lady Marian je od besede do besede postajala bolj razburjena. Trdno je objela Bese in pritiskala svoje vroče, zametaste lice k njenemu. S pogledi jo je prisilila, naj pove, kar ve.

Bese pa še vedno ni razumela, kako resno je bilo to vprašanje in ta prošnja lady Marian. Ni se ji mudilo, da bi nanje odgovorila brez ovinkov in brez slepomišljenja, točno in jasno. Naoprotno, zazdelo se ji je, da je prav zdaj napočil pravi trenutek, da se bo lahko na dolgo in na široko z njo porazgovorila o tem svojem predragem saksonekem debeluščku Mu-

chu in da ji bo v tem dolgem pogovoru vendarle že lahko kot pri živih duši do dne razkrila svoje srce ter ji razodela vsa svoja bogata nežna čustva, ki jih je bila v njej vzbudila romantična ljubezen na prvi pogled. Saj se itak revica z nikomur drugim ni utegnila pogovarjati o svoji nesluteno romantični ljubezenski pustolovščini in o svojih čustvih, ki so se bila vnela v njej tisti dan, ko se je bila v Robinovem taborišču prvič sestala z Muchom ter se je zdaj podnevi in ponoči razburjala in polnila srce tako, da včasih vso noč ni utegnila zatisniti očesa. Vroča ljubezen jo je bila vso prevzela. Povrhu pa se je z Muchom še tako redko in tako težavno shajala in njene ljubezenske radosti je vselej spremljala nevarnost, da ji zmotijo nepozvani ljudje sira Guyja Gishbourneškega ali pa princa Ivana brez dežele. In končno, to je bil zadnji plamen, ki je gorel v tej ženi, saj so se njena leta že začela nagibati v zgodnjo jesen. Njen obraz je že začeljenal — sicer šele prav rahlo — kazati prve znake bližajoče se starosti in ž njo prihajajoče uvelosti. Najraje bi zato bila zdaj svoji gospodarici do podrobnosti razložila svoja čustva in svoje izkušnje; menila je celo, da bi jo take pripovedi v njeni žalosti morda celo utegnile raztržiti in jo razvedriti do smeha. Niti slutiti ni, da bi njena draga lady Marian, v svoji nežni, neizkušeni glavici morda natihem tačas

kovala načrte, kako bi rešila Robinu Hoodu življenje. Se na misel ji ni prišlo kaj takega. In zato je odgovorila brez naglice in razburjenosti, s širokim nasmehom:

»Res je... včasih sem z njim pila celo pivo... nimam pojma, kakšen ljubezniv mož je to in kako je do žensk postrežljiv!«

»Slišiš, Bess,« ji je obupno, skoraj kriče, odvrnila lady Marian, »zdaj me to zares prav čisto nič ne zanima! Zvedeti hočem, kje si se z njim shajala... v kateri gostilni... kje bi ga tudi jaz lahko dobila...! Ali razumeš zdaj, ali veš, čemu te sprašujem? Obvestila bi rada njegove ljudi o njegovi današnji obsodbi in o tem, da ga bodo jutri opoldne obsili na mestnem trgu!«

»Razumem! Toda čemu? Saj oni itak že vedo!«

»Rešiti ga hočem smrti! Smrti na visli!... Povej torej hitro, povej mi, rotim te, draga Bess, kje si se bila z njim shajala?«

Bese je presenečeno in zmedeno odprla usta ter se strme zagledala v lady Marian. Njene besede se prav nič niso ujemale z značajem, kakršnega je bila do zdaj navajena spoznavati pri lady Marian. Lady Marian jo je prišla za rame in jo strela na vso moč kakor bi jo hotela priklicati k zavesti.

»Povej, Bess, povej hitro... ali razumeš!«

»Razumem, razumem... shajala sem se z njim v mestu... v neki krčmi... ki ji pravijo... pri »Saracenski glavici...« Lastnik je nek Print! Toda tja ni lahko

priti, posebno ne ponoči!... Nikogar ne puščajo noter!«

»Ali kako bom kljub temu prišla noter, to mi povej, prosim! Saj prav gotovo veš, ko pa si se z njim tam shajala več časa ponoči in so te lepo spuščali noter!«

»Ko prideš tja, potrčaj na vrata in reci »Locksley!« To jim je znamenje za prepoznavanje. Pa tej besedi spoznavajo svoje prijatelje. Če boš izgovorila to besedo, ti bodo prav gotovo odprli!«

»Brž mi daj sem moj plašč, draga! Hitro, hitro!« je hitela lady Marian vsa zasopljena in razburjena. Mnogočesa je pričakovala v tem trenutku od svoje nočne poti v gostilno »Pri Saracenski glavici«. Prepričana je bila, da bo njegovim ljudem pokazala pravo pot, pa kateri bodo lahko Robin Hooda rešili izpod visle z drzavega in čilega.

Ogrnila se je s temnim plaščem, stekla tiho, brez najmanjšega šuma po stranskih hodnikih in kmalu jo je skrila črna noč. Neopazeno je hitela po mestnih ulicah, ki tačas skoraj še niso bile ponoči prav nič razsvetljene. Budno je opazovala na vse strani, da je nihče ne bi opazil in ujel, kajti potem bi ves njen načrt in vse njeno prizadevanje pri priči padlo v vodo. In ko se je tako za hip ustavila v neki temni stranski mestni ulici, sredi gluhe, globoke noči ter je v popolni tišini zaslišala, kako je neke daleč preč bila pozna ura, se ji je nenadoma zazdelo, da je čas, ki ga ima Robin Hood še preživeti, preden ga bodo gnali pod visle, obupno, nemože, neresljivo kratak. Zato je podvojila hitrost, nazadnje je že tekla, kolikor se jo je nesle noge. Od časa do časa se je tes-

neje zavila v plašč, saj jo je mrazilo, ker je bila neprespana in utrujena, pa tudi noč sama je bila prav mrzla. Nikjer ni bilo žive duše. Le njeni drobni hitri koraki so čisto tiho pozvnanjali po kamnitim tlaku in po tlakovanih ulicah. Od časa do časa se je v teku ustavila, prislonila svoji drobne ročice k burno utripajočemu srcu, zajela nove sape in prisluhnila v noč, posebno kadar je na kakem kraju oddaleč zaslišala enakomerno, zaspane korake nočnega čuvanja. Začutila je, kako ji razbijala srce in kako jo strah stiska za grlo. Mar od strahu pred nočno temnino in samotnostjo? Ne! Njena razburjenost je bilo vse huje in močnejše, kakor je tisto, ki ga v človeku izzovevta sama noč in samotnost. Ta razburjenost je izhajala iz boja, ki je tačas besnel v njeni duši, iz skrbi, ki so ji divje begale erce in jasno dokazovale to, kar je bilo v tišini že zdavnaj res, — da ji Robin Hood ni bil samo to, kar je usmiljenim ljudem vsak bližnji, kadar ga zadene huda nesreča. Več ji je bil, to jasno ve — za njegovo življenje trepete, proti njegovi smrti se bori, proti okrutni smrti, ki ji grozi, da ji bo iztrgala njenega ljubega, ljubega Robina, njeno najtišjo srčno srečo. Začutila je v teh trenutkih, kako silna ljubezen jo priklepala nanj.

Pa tudi v gostilni pri »Saracenski glavici« te noči nihče ni spal. Robinovi ljudje so razburjeno hodili po pivnici gori in doli. Soba je bila skrbno zaprta, vrata zapahnjena, oknice zabite in zaslonjene tako, da v temo ni mogel niti noben žarek slabe luči. Tako čvrsto je bila gostilna zaklenjena, da nihče od zunaj ne bi mogel priti vanjo drugače kakor s silo. Pa tudi, če bi poskušal s silo vdreti vanjo, bi naletel na silovit odpor.